La vita è bella

(Costin Popa – 27 noiembrie 2009)

Numele filmului lui Roberto Benigni a fost sursa de inspiraţie pentru titulatura Festivalului Internaţional al Artelor Spectacolului aflat, iată, la cea de-a doua ediţie. Copleşitoare, abundenţa manifestărilor desfăşurate sub genericul **Viaţa e frumoasă**! În numai 10 zile, peste 50 de spectacole de operetă şi musical, gale internaţionale de operetă şi balet, lansări de carte şi disc, vernisaje, prezentări de proiecte culturale şi sociale, concerte, filme artistice, workshop-uri, întâlniri – dezbateri – mese rotunde, seri tradiţionale (România, Rusia, Ungaria, Slovacia), decernarea Premiilor VIP, plus Conferinţa Uniunii Teatrelor Muzicale din Europa (EMTU) şi prima ediţie a Concursului pentru Tineri Interpreţi, dotat cu Trofeul „Ion Dacian". Practic, o industrie culturală, un efort organizatoric imens, la care nimeni nu se putea încumeta decât admirabilul manageriat al Teatrului Naţional de Operetă „Ion Dacian", iniţiatorul proiectului, avându-i în frunte pe Răzvan Ioan Dincă, director general şi Alina Moldovan, director artistic al festivalului. Unică manifestare de gen din România, **Viaţa e frumoasă** a avut anvergură internaţională, cu ansambluri şi solişti de peste hotare, alături de colegii români. Este axiomatic să vorbim despre succesul ei. A fost marcat de aplauzele nesfârşite ale unui public numeros, care a luat cu asalt sălile. Un mare bravo Teatrului Naţional de Operetă „Ion Dacian"!

Fiind practic imposibil de recenzat tot ce s-a petrecut în intervalul 12-22 noiembrie 2009, am selectat doar câteva vârfuri. Aşadar...

Silvia

După exact 90 de ani de la prima reprezentare în România, celebra operetă a lui Emmerich Kálmán a fost noua premieră a teatrului bucureştean, spectacol de deschidere a festivalului, în regia unui colaborator deja tradiţional, Miklós Gábor Kerényi (Kero®), directorul general şi artistic al Teatrul de Operetă şi Musical din Budapesta şi director al Operei Maghiare de Stat din capitala Ungariei. Ca şi precedenta sa montare la Bucureşti, musicalul **Romeo şi Julieta** de Gérard Presgurvic, **Silvia** respiră prin dinamică şi antren, prin vervă şi culoare. Kero® este un mare profesionist care simte genul operetei ca pe propria sa fiinţă. Fără să se depărteze de clasic în viziune, propunând frumoase costume de epocă, cu decoruri în care roşul incitant a predominat, regizorul a fost motorul prin care soliştii şi ansamblul s-au autodepăşit în jocul de scenă, în dans, în vivacitate şi autenticitate. Opereta la ea acasă, cu tot ce are mai atractiv!

Valsuri elegante, ceardaşuri îndrăcite, cuplete hazoase, comic de situaţie, quid pro quo-uri, dialoguri şi replici suculente, au luat publicul într-un vârtej fără margini. Un mare merit îl are, bineînţeles, coregraful György Gesler, esenţial colaborator al lui Kero®, ale cărui rezultate au entuziasmat.

Câteva secvenţe au fost memorabile: dansul „nupţial" din primul act, dansul de cvartet din partea a doua, evoluţia trioului Boni – Silvia – Feri (cu talentatul şi explozivul Cătălin Petrescu, Tina Munteanu, alături de step-istul de forţă Stefan Popov) şi, mai ales, dansul duo Boni – Stazi, cu excepţionala Amelia Antoniu. O remarcă specială pentru Gladiola Niţulescu (Anhilte), delicioasă vocal şi scenic în cupletul cu Mihnea Lamatic şi solo.

Tina Munteanu a fost interpreta Silviei. O apariţie captivantă,cu voce frumoasă şi un registru central – grav plin de consistenţă. Tânăra soprană frazează inteligent, simte pulsaţia valsării, dar se arată prea fascinată de extremul acut (actul I), la care vibraţia se cere îmbunătăţită. După emoţia firească a debutului în rol, care şi-a pus amprenta pe rostirea întrucâtva exterioară a prozei, artista a dobândit sporită siguranţă pe parcursul serii. I-a fost partener tenorul Florin Budnaru (Edwin), bun actor dar cu emisie vocală incertă.

La pupitru s-a aflat un oaspete din Ungaria, Balász Stauróczky, un alt artizan al atmosferei vivace a spectacolului. Păcat că orchestra Operetei bucureştene, deşi întărită cu şefi de partidă budapestani, nu ne-a scutit de ceva decalaje (actul ultim) sau chixuri.

Barbă-Albastră

Nu numai operetă, nu numai musical, pe afiş iată şi o operă bufă de Jacques Offenbach! Producţia se datorează prestigiosului ansamblu al Teatrului de Stat de Comedie Muzicală din Sankt Petersburg, realizatorii principali fiind Yury Aleksandrov (versiunea scenică şi regia), Vyaceslav Okunev (scenografia), Galy Abaidulov (coregrafia), Gleb Filshtinsky (light design). Îl alătur acestora, pe dirijorul Andrey Alekseev, care a inclus în paralel cu partitura originală, muzică de Oleg Karavaychuk. După cum aveam să constat, fenomenul a proliferat.

Barbă-Albastră, un spectacol care porneşte de la clasic şi este tratat gen vodevil satiric, cu poante şi gaguri, cu analogii şi trimiteri la viaţa de zi cu zi. Parodia înfloreşte. Fantezia extremă, minuţiozitatea de portretizare a personajelor, cupletele savuroase, mişcarea continuă, dansul ameţitor, decorurile bogate, costumele alambicat concepute şi colorate, iată ce a încântat publicul.

Din cei aproape 20 de interpreţi, o disting pe soprana Tatiana Taranetz (Bulotta), una din cele mai interesante voci ale festivalului, pe Sergey Braga (Barbă Albastră) şi, spicuind cu totul aleator, pe Valery Matveev (Regele Babech), Vera Vasilyeva (Regina), Aleksandr Bayron (Popolani), Alina Alekseeva (Floretta),... toţi actori minunaţi şi cântăreţi dăruiţi. Nu-i uit pe balerinii din primul act, Victoria Vishnyakova (Odette) şi Anatoly Katulsky (Siegfried).

Liliacul

După prezenţele în calitate de regizor al spectacolelor bucureştene, era momentul apariţiei lui Kero® şi în fruntea unuia din ansamblurile pe care le conduce, Teatrul de Operetă şi Musical din Budapesta. A ales ca titlu, opereta-şlagăr, opereta-emblemă a genului, **Liliacul** de Johann Strauss. Desigur, a realizat mizanscena şi a fost, probabil, inspiratorul versiunii semnate István Kállai – György Böhm la care, fără îndoială, şi conducătorul muzical al spectacolului, dirijorul László Maklóry, a avut un cuvânt de spus.

Despre ce ar fi vorba? Simplu, despre amputări ale unor pasaje din celebra uvertură, despre „salturi" peste pagini de partitură care, ce-i drept, se mai domolesc pe măsura avansării spre actul al III-lea dar din care, totuşi, lipseşte importanta arie a Adelei. Despre reluările cu obstinaţie a spectaculoasei vocalize din primele măsuri ale aceleiaşi Adela, despre inserturi „extra" şi chiar despre pauza plasată la... jumătatea actului secund. Riscant să procedezi astfel, mai ales că totul se petrece sub... „privirile" lui Strauss însuşi, aruncate dintr-un grup statuar. Îi înţeleg pe realizatori până la un punct, prin prisma dorinţei de a-şi integra cât mai bine concepţia. Dar, partitura rămâne... partitură. Şi aşa cum a reuşit spectacolul, cu mare brio, sunt convins că paginile eludate nu ar fi încurcat cu nimic.

Excelentul Kero® şi echipa compusă din Csörsz Khell (scenografia), Tünde Kemenesi (costume), András Aczél (maestru de actorie), Jenö Locsei (coregraf) au reuşit o producţie scenică de zile mari. Între decoruri cu tentă suprarealistă, în costume clasice, lumea vieneză palpită în ritm de vals, de polcă. Există o veridicitate a expozeului, susţinută de tempii ameţitori ai dirijorului, care nu pot să nu placă, să nu exalte publicul. Inventivitatea lui Kero® se regăseşte la tot pasul: în atitudini, în joc, în dansurile nebune (excelentă Ida, interpretată de Barbara Bodi), în susţinerea unor momente prin mimanţi, în antrenul care depăşeşte rigorile operetei, glisând-o spre revistă.

Într-o asemenea abordare de mare actorie, parcă nici nu-ţi vine să cauţi voci deosebite, totul părând subsumat ideii de spectacol teatral. Totuşi, nu se poate! Aşa am remarcat glasurile frumoase ale lui Zsolt Vadász (Eisenstein) şi Károly Peller (mai întâi prezentat, în travesti, ca... Prinţesa Orlofsky, apoi dezvăluindu-se ca veritabilul Prinţ Orlofsky). Cu destule stridenţe, îndeosebi în cunoscutul ceardaş, a fost Veronica Geszty (Rosalinda). Îi numesc şi pe ceilalţi actori-cântăreţi: Mónika Fischl (Adela), Tamás Földes (Dr. Falke), Dániel Vadász (Alfred), András Faragó (Frank), Gábor Dészy Szabó (Frosch), László Sónta (Dr. Blind) şi Soma Langer (Ivan). Şi-au dat concursul corul şi baletul Teatrului de Operetă şi Musical din Budapesta, alături de orchestra Operetei bucureştene.

Văduva veselă

Ei da, se pare că vântul intervenţiilor în partitură bate cu putere primprejurul României, întrucât şi spectacolul Văduva veselă de Lehár, propus de Opera de Stat din Banska Bystrica, a fost afectat. Nu mai insist. Păcat doar că interpreta Valenciennei, excelenta soprană cu voce luminoasă Dominika Doniga, a fost privată de cupletul „grisettelor" din actul al III-lea.

Dar, încadrându-se în trăsătura comună a tuturor spectacolelor din festivalul **Viaţa e frumoasă**, şi ansamblul slovac a făcut proba unui înalt profesionalism. În mâna regizoarei Dana Dinková a stat şi coregrafia. Fapt benefic. Scenele de balet (chez Maxim's!) sunt debordante, înfocate, soliştii dansează la perfecţiune, cu remarci speciale pentru Olga Hromadová (Hanna Glawari) şi Simon Svitok (Danilo), care îşi depăşesc astfel prestaţiile vocale. În aceeaşi linie, neinteresant mi s-a părut Dušan Šimo (Camille de Rosillon), cu voce prea îndepărtată de romantismul accentuat al eroului. Principalii au fost anturaţi de mulţi parteneri, minunaţi actori: Štefan Safárik (Zeta), Ján Haruštiak (Njegus), Martin Popovič (Cascada), Peter Schneider (St. Brioche), Katarina Adamíková (Sylvianne), Eva Lucká (Olga)...

Decorul lui Jan Zavarský este simplu, funcţional, fără extravaganţe şi ajutat de proiecţii. În schimb, costumele Adrianei Adamiková sunt armonios desenate. Nu mai vorbesc de... grisette!

Sub bagheta oaspetelui Igor Bulla, orchestra Operetei din Bucureşti (cu concertmaestru slovac), soliştii şi corul Operei de Stat din Banska Bystrica s-au simţit confortabil.

Trofeul „Ion Dacian"

A fost prima ediţie a unei competiţii menite să omagieze memoria legendarului interpret de operetă, nume-simbol al genului la noi în ţară. Concursul a fost deschis tuturor tinerilor până în 30 de ani, obligaţi să interpreteze fie o singură arie, fie un duet de operetă sau musical, cu acompaniament de pian; este genul de confruntare blitz, incitantă şi prin faptul că se putea obţine doar un singur premiu, în valoare de 1000 de euro, care s-ar fi putut împărţi dacă ar fi fost acordat unui cuplu. Desigur, au fost anunţate şi câteva premii speciale. Deşi a fost un concurs complicat, prin faptul că în numai câteva minute trebuia să-ţi demonstrezi calităţile având şansa unui singur premiu valoric, afluenţa de participanţi a fost mare: s-au înscris 43 de tineri veniţi din ansamblurile Operei Naţionale, Operetei bucureştene, teatrelor lirice din ţară şi chiar din liceele de muzică.

Juriul a fost compus din prof. univ. dr. Mihai Cosma de la Universitatea Naţională de Muzică din Bucureşti, preşedinte, prof. univ. dr. Gelu Colceag, rectorul Universităţii de Artă Teatrală şi Cinematografică, prof. univ. dr. Ionel Pantea de la Academia de Muzică „Gheorghe Dima" din Cluj-Napoca, Daniela Vlădescu, director general al Teatrului de Operă şi Balet „Oleg Danovski" din Constanţa, artistul liric Tiberiu Simonescu de la Opereta bucureşteană, soprana Alina Bottez şi criticul muzical Costin Popa. Noutatea în sistemul de jurizare a fost prin stabilirea mediei finale şi în funcţie de preferinţele publicului. Un sistem electronic-acustic modern a măsurat intensitatea (nu durata) aplauzelor şi a transformat-o automat într-o notă care a intervenit, cu o oarecare pondere, prestabilită, la evaluarea finală pornită de la media juriului. În mod transparent, nota

publicului era afişată pe monitoare imediat după ce aplauzele se stingeau. Este de remarcat probitatea, corectitudinea şi calitatea deosebită a asistenţei care a umplut sala până la refuz. Pot să devoalez acum, că evaluarea spectatorilor a coincis, ca ordine în clasament, cu cea a juriului.

Marele laureat a fost basul **Iustinian Vasile Zetea**, câştigătorul Trofeului „Ion Dacian", student la Universitatea Naţională de Muzică din Bucureşti, clasa prof. univ. dr. Ionel Voineag. În continuare, **Valentina Nafornița** – Premiul Special al Juriului, oferit de Universitatea Naţională de Muzică, **Anna Mirescu** – Premiul Special al Juriului, oferit de Universitatea de Artă Teatrală şi Cinematografică pentru cea mai bună interpretare teatrală a unei partituri muzicale, **Victor Bucur** – Premiul Special oferit de Teatrul Naţional de Operetă „Ion Dacian" şi **Ana Cebotari** – Premiul Criticii Muzicale, oferit de criticii Mihai Cosma şi semnatarul acestor rânduri.

Prima ediţie a Trofeului „Ion Dacian" a fost un succes. Şi încă unul important, dacă ne gândim că lansarea lui s-a făcut nu cu foarte multă vreme înainte. Sunt convins că va deveni o manifestare tradiţională.